

Efter ett tag slutade jag skratta och började skämmas

Debattartikel av Stefan de Vylder publicerad i Lärarnas Tidning den 29 mars 2018

Namnskyltar där bara förnamnet ryms för att företagsloggan ska få plats, ”biomys” som morot för hårt arbete och en tiondel av den lön en stafettläkare inkasserar. Docenten Stefan de Vylder ger en kritisk inblick från lärarvikariebranschen.

LT DEBATT | Det här är en debattartikel.

Åsikterna som uttrycks är skribentens egna.

På 60-talet var det lönsamt att vara lärarvikarie. Man fick ett telefonsamtal på morgonen och tog tunnelbanan till Bandhagen eller Farsta, typ. Jobbade några timmar, och fick hyggligt betalt. Kvaliteten på min undervisning varierade nog betänkligt, men jag tyckte själv att det var ett givande sätt att skaffa mig såväl erfarenhet som pengar för att komplettera de knappa studiemedlen.

Efter civilekonomexamen från Handelshögskolan arbetade jag två år som gymnasie-lärare på heltid. Trivdes bra, och har alltid gillat att undervisa. Men lusten att studera vidare tog överhanden, och några år senare disputerade jag.

Sedan dess har jag framför allt undervisat på högskolenivå, men då och då hoppat in i en gymnasieskola sedan någon engagerad lärare erbjudit mig en gräddfil till en studiemotiverad klass. Alltid skoj att träffa nyfikna ungdomar, men jag insåg ju att den bild jag fick av tillståndet i den svenska skolan var missvisande. Goda vänner som arbetade som lärare övertygade mig om att situationen i många skolor var minst sagt tuff, liksom läramas arbetsbörda. Och detsamma står ju att läsa nästan varje dag i tidningen.

Lärarbristen har länge varit ett annat tema i den svenska skoldebatten. För att lämna ett ack så blygsamt bidrag till att lösa bristen på vikarier anmälde jag i höstas mitt intresse till ett bemanningsföretag. Min tanke var också att jag genom besök i olika skolor med skilda förutsättningar skulle få en bättre bild av läget i skolvärlden än jag kunnat få genom mina inhopp som inbjuden ”expert”. Att den ekonomiska ersättningen skulle vara mager insåg jag, men det var inte pengarna som lockade.

Jag kontaktade bemanningsföretaget, och efter kort intervju och halvdagskurs fick jag mitt anställningskontrakt. Som uttryck för min nya roll fick jag också en tjustig namnskylt med förnamnet ”Stefan” som jag ombads bära fullt synlig under mina uppdrag.

Ingen av oss vikarier fick efternamn på våra fina plåtar. Vi förstod snabbt varför: om våra fullständiga namn hade skrivits ut hade företagets logga inte fått plats.

Min titel på anställningskontraktet var lite kul: ”Ambulerande obehörig lärare.” Jag och min sambo skrattade gott, och associerade till forna tiders skyltar: ”Bettlare och andra obehöriga äga ej tillträde”.

Vi skrattade också åt den lön jag erbjöds: 130,10 per timme. Ingen ersättning för restid eller förberedelser, men ganska mycket pappersarbete: närvarokontroll, tidsrapportering, redovisning med mera. En bekant berättade att jag hade fått 140 kronor i timmen om jag varit behörig.

Efter ett tag slutade jag skratta åt bemanningsföretaget. Jag började i stället skämmas å deras vägnar. Över den lön de erbjöd, och över det infantila tilltalet till sina vikarier. Måttet var rågat när jag en bit in i november fick ett mejl om ”biomys”. Rubriken var: ”Jobba 100 timmar innan jul och få två biobiljetter!” I den illa skrivna texten, som avslutades med ”Ho Ho!”, utlovades ”Biomys i jul”. Förutsättningen var att man arbetade 100 timmar för företaget fram till jul.

Ja, du läste rätt. Om man flackade omkring i Stockholms skolor senhösten 2017 och kom upp i 100 timmar under drygt fem veckor – vilket måste anses som ett krävande beting – kunde man få två biobiljetter plus 13 100 före skatt.

Det är frestande att jämföra med en annan brist: läkarbristen. Hur värderas en stafettläkare jämfört med en behörig lärarvikarie?

Om man googlar ”lön stafettläkare” får man en uppfattning om vad som gäller. I genomsnitt sägs en erfaren stafettläkare tjäna mellan 130 000 och 180 000 i månaden, men med stora variationer. En läkare krävde – och fick – 516 000 kronor för elva dagars arbete.

Läkare behövs förvisso, men kan någon förklara varför en läkare ska vara värd tio till hundra gånger mer än en erfaren pedagog?

Och kan någon förklara hur bristen på kvalificerade lärarvikarier ska lösas med de villkor som bemanningsföretagen erbjuder?

OM DEBATTÖREN

Stefan de Vylder

Docent och före detta ambulerande obehörig lärare